

La tècnica del sofriment

Trencar la voluntat humana és un dels objectius de la tortura. Per a això, els torturadors se serveixen d'una infinitat d'instruments, sovint molt elaborats i molt estudiats. Reunir-los és entrar en la història de la iniquitat.

DRUIZ/TUBAU
 urant aquestes setmanes s'exposa al Museu de Cera de Barcelona la mostra «Instruments de tortura, des de l'Edat Mitjana fins al 1900», subtitulada «La pitjor cara de l'home». L'exposició, que conté un total de cent vint peces, romandrà oberta al

sorci de divuit propietaris europeus i tres dels Estats Units. La idea va sorgir, segons l'organitzador, Lorenzo Cantini, «perquè el meu pare tenia a casa un cinturó de castedat... però no per a la meua mare...» Tenint en compte que la seva professió és la d'organitzar exposicions, el record de la seva infantesa ha cristal·litzat amb aquesta mostra.

Per la complexitat i la delicadesa del tema, Cantini es va posar en contacte amb l'historiador nord-americà Robert Held, que viu a Toscana des del 1961 i és redactor cap de l'editorial Qua d'Arno, de Florència. Ell ha estat l'encarregat de cercar-ne la informació històrica i d'elaborar-ne el catàleg.

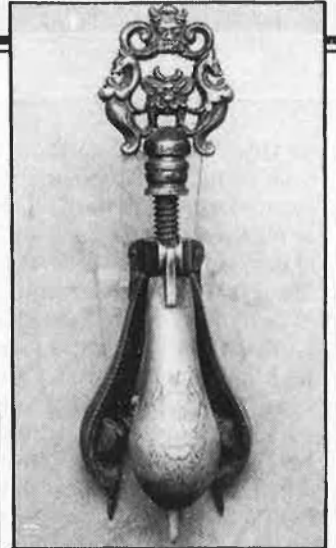
Des del seu inici a Itàlia, la mostra ha estat visitada per més de mig milió de persones. «És un èxit increïble de gent. No crec que la raó sigui només la curiositat morbosa. La gent s'adona que la història ha estat terrible... a l'escola no se'n parla: el poder té vergonya de parlar de la tortura», opina Cantini.

«La pitjor cara de l'home»

El concepte de tortura és molt ampli i, per tant, no es pot abastar amb cent vint peces la gran diversitat de mètodes que el poder —en qualsevol de les cares— ha utilitzat i utilitza per a combatre aquells qui no caminen conforme la

recta doctrina. Tanmateix, la visió d'aquests instruments és prou demostrativa de la capacitat que té l'home —el mascle, segons Robert Held— per desenvolupar la tècnica del sofriment. Els fruits d'aquesta tècnica s'agrupen en màquines d'execució, d'humiliació pública i de tortura, en el sentit estricte.

Hi trobem des de la «clàs-sica» guillotina fins als cinturons de castedat, passant

/ Domènec Umbert

Sota l'aparença artística s'oculta la seva terrible funció: ficant-la dins la boca, el recte o la vagina de les víctimes produeix l'esqueixament d'aquests òrgans

pel garrot o la serra catalana. Lorenzo Cantini afirma que davant aquest darrer instrument es van des-

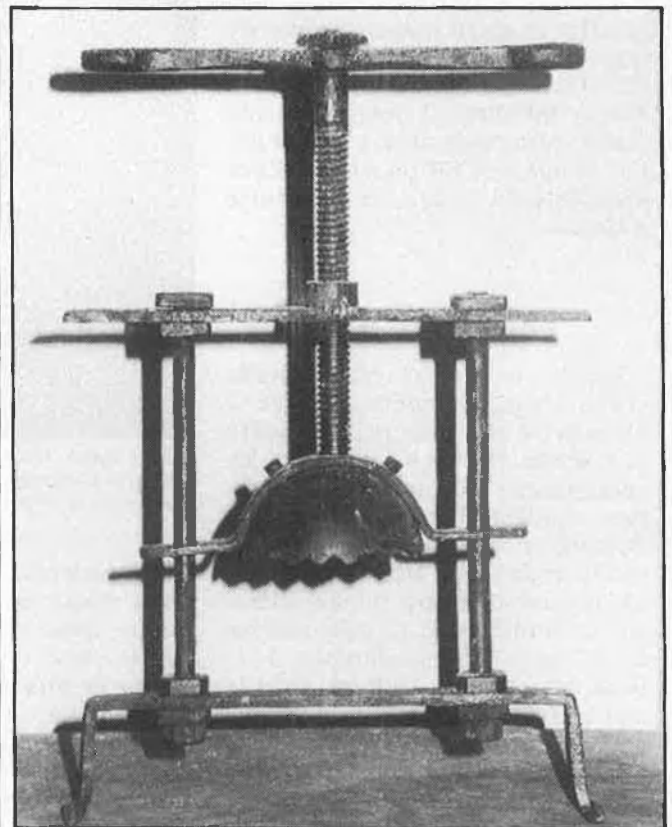

/ Domènec Umbert

El garrot català ha estat una de les nostres aportacions a la història de la infàmia. L'altra versió del garrot va ser utilitzada per darrera vegada a l'Estat espanyol l'any 1974

públic fins al setembre i compta amb el suport de l'Ajuntament de la ciutat.

La col·lecció es va inaugurar l'abril de 1983 a Florència i pertany a un con-

/ Domènec Umbert

«Esclafacaps». La pressió sobre el crani anava estavellant la barba i la cara fins que, finalment, s'esclafava el cap i el cervell sortia pel ulls. L'aparell s'utilitza en bona part del món contemporani, revestit, o no, de materials tous, per no deixar marques

/ Domènec Umbert

Fins a finals del segle XVIII era corrent la visió d'aquestes gàbies penjades a les façanes de les catedrals, les places i les cruïlles de camins

maiar vuit dones i un home al castell de Florència.

També hi ha altres peces que, d'un simple colp d'ull, tenen una aparença molt innocent. Aquest és el cas d'una pera, artísticament treballada, que es feia servir i encara es fa servir ficant-la dins la boca, el recte o la vagina, i allí es desplega mitjançant un mecanisme que produeix estripaments. En d'altres casos, el nom dels instruments n'aclareix les funcions: esclafapolzes, trencacranis, esquinçadores de sines, màscares infamants, trencagenolls... Les víctimes han estat diverses: heretges, bruixes, jugadors, borratxos, ganduls, opositors polítics... Per a Robert Held, la dona ha estat històricament la víctima que més ha patit la tortura.

La mostra recull només instruments de tortura occidentals, però, diu Held,

«totes les cultures torturen, tret d'algunes de petites i matriarcals, que es localitzen en certes illes del Pacífic. En la cultura femenina no hi ha la tortura. La tortura és masculina». La darrera peça d'aquest terrible engranatge és el torturador. «El concepte social del torturador és un problema cultural. En un context és un boig i, en d'altres, no. Però, en el fons —afegeix l'historiador—, la persona que tortura és un psicòpata».

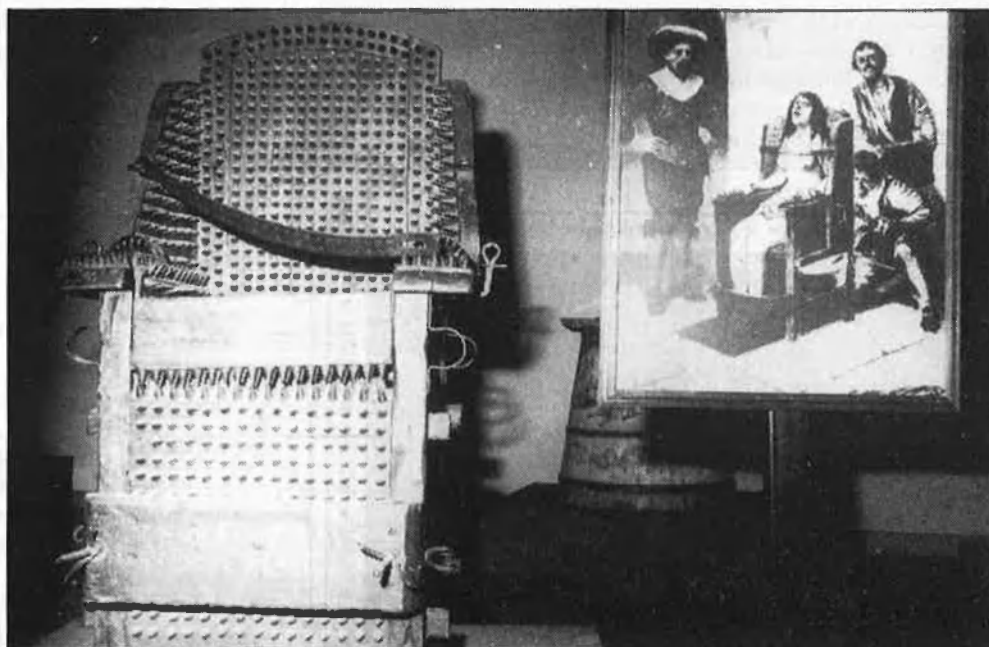
Quan acabi l'itinerari internacional, la mostra pretén d'instituir-se en un museu permanent contra la tortura amb seu a Ginebra. Aquest és un objectiu a termini mitjà, com també ho és la necessària ampliació de l'exposició fins els nostres dies, que no s'ha fet perquè no es disposa d'una sòlida documentació sobre el tema, com expliquen els organitzadors. D'aquesta limitació és conscient Robert Held, que pensa que «és un greu error considerar la tortura com un únic fet històric. Aquestes il·lusions recon-

/ Domènec Umbert

Sovint el sofriment ha anat acompanyat de l'escarni públic. Aquesta bóta s'utilitzava plena d'excrements per a castigar els borratxos

fortants adormen la consciència col·lectiva i entorpeixen la vigilància contra un perill real i omnipresent, fins i tot entre nosaltres».

/ Domènec Umbert

«És un greu error considerar la tortura com un únic fet històric»